

สารบัญ

วัตถุประสงค์ของเอกสาร	3
บทที่ 1 ภาพรวมสถานการณ์เด็กอพยพโยกย้ายถิ่นฐานในประเทศไทย	5
บทที่ 2 เด็กอพยพโยกย้ายถิ่นฐานกลุ่มต่าง ๆ	7
2.1 เด็กข้ามชาติที่ไม่มีเอกสารประจำตัว	8
ก. เด็กอายุไม่เกิน 18 ปี (เกิดนอกราชอาณาจักรไทย) ที่อพยพติดตามผู้ปกครองที่เป็นแรงงานอพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทยอย่างผิดกฎหมายโดยไม่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรไทย	9
ข. เด็กที่เกิดในประเทศไทยที่ยังไม่ได้รับการจดทะเบียนการเกิด	12
ค. เด็กที่ถูกบุกรุกหรือทอดทิ้งหรือไม่ปรากฏบิดา และมารดา (คนไร้รากเหง้า) ที่ยังไม่ได้รับการจดทะเบียนการเกิด	14
ง. เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยในสถานศึกษาและสถานศึกษาระบุเลขประจำตัวเป็นเลข P หรือ G หรืออื่น ๆ	16
จ. เด็กข้ามชาติในศูนย์การเรียนรู้ (Migrant Learning Center :MLC)	18
2.2 เด็กข้ามชาติที่มีเอกสารประจำตัว	22
ก. เด็กที่เกิดในราชอาณาจักรไทยและจดทะเบียนการเกิด (สูติบัตร)	22
ข. เด็กที่เกิดนอกราชอาณาจักรไทย	25
ค. เด็กกลุ่มที่มีนโยบายเฉพาะ เด็กไทยพลัดถิ่น ชาวเล และมานิ	28
2.3 เด็กผู้ลี้ภัย	30
ก. เด็กที่เป็นผู้ติดตามผู้อพยพหนีภัยการสู้รบจากประเทศเมียนมา และรัฐบาลไทยอนุญาตให้พำนักในศูนย์พักพิงชั่วคราว (9 ศูนย์ตามแนวชายแดน)	30
ข. เด็กที่เป็นผู้อพยพและถือเอกสารประจำตัวของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทยแต่ไม่ได้พำนักในศูนย์พักพิงชั่วคราว (ผู้ลี้ภัยในเมือง)	32
2.4 เด็กกลุ่มอื่น ๆ	35
ก. เด็กที่มีบิดาหรือมารดาเป็นคนสัญชาติไทยแต่ยังไม่ได้รับการรับรองสัญชาติไทย	35
ข. เด็กที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือแรงงานบังคับ	36
ค. เด็กขอทาน	38

บทที่ 3 สิทธิและสวัสดิการของเด็กอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน ตามกฎหมายแห่งราชอาณาจักรไทย

41

ก. สิทธิในการได้รับการยอมรับเป็นบุคคลตามกฎหมาย (Legal Recognition)	41
ข. สิทธิอาศัยในราชอาณาจักรไทย	42
ค. สิทธิในการทำงาน	43
ง. สิทธิในการใช้ / การได้นามสกุล	44
จ. สิทธิในสวัสดิการของรัฐ	45
• โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	45
• วัคซีน	46
• การเข้าถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	47
• การเข้าถึงสิทธิด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน	48
ฉ. สิทธิในการเดินทาง และการย้ายภูมิลำเนา	49
ช. สิทธิในการเข้าถึงความยุติธรรม	50
ซ. สิทธิในการมีส่วนร่วม	55

บทที่ 4 กลไกการร้องเรียนกรณีเจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

57

ภาคผนวก

60

ภาคผนวกที่ 1 แผนผังการจดทะเบียนการเกิดกรณีเกิดในสถานพยาบาล	60
ภาคผนวกที่ 2 แผนผังการจดทะเบียนการเกิดกรณีเกิดนอกสถานพยาบาล	61
ภาคผนวกที่ 3 แบบพิมพ์การทะเบียนราษฎรต่าง ๆ	62
ภาคผนวกที่ 4 ความหมายของเลขประจำตัวประชาชนทั้ง 13 หลัก	63
ภาคผนวกที่ 5 การขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม	64
ภาคผนวกที่ 6 ตารางวินิจฉัยสัญชาติของบุคคลที่เกิดในประเทศไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว	65
ภาคผนวกที่ 7 ตารางสิทธิ / สวัสดิการที่สำคัญของเด็กย้ายถิ่น	66
ภาคผนวกที่ 8	69